

СТАНОВИЩЕ
на съдиите от **НАКАЗАТЕЛНА КОЛЕГИЯ** на ВКС на РБ,
прието единодушно
на **ОБЩО СЪБРАНИЕ НА НАКАЗАТЕЛНАТА КОЛЕГИЯ**
проведено на 16 декември 2004 г.

относно тълкуването на чл.124 от Конституцията
по к.д. №9/2004 г. на Конституционния съд
(по реда на чл.18, ал.2 от Закона за КС)

I. За разглеждане по същество е допуснато искането на ОСТК за тълкуване на чл.124 КРБ по въпросите какъв е обхватът на върховния съдебен надзор, упражняван от ВКС за точното и еднакво прилагане на законите от всички съдилища и свързан ли е той с контролно-инстанционната компетентност на съда или обхваща всички възможни категории дела, без тези, по които осъществява надзор ВАС.

II. Предвид задължителната сила на решенията на КС (чл.14, ал.6 ЗКС) смятаме, че при вземане на сегашното решение трябва да се имат предвид някои вече изразени съображения на самия Конституционен съд по други негови дела.

1. Върховният съдебен надзор за точното и еднакво прилагане на законите от всички съдилища е бил окачествяван не само като “правомощие” (р.16 и 27/98; 1/99; 6/03) или само като “задължение” (р.9/02), а и като “общата и най-съществена задача на Върховния касационен съд” (р.9/02), като негова “функция” (р.16/98; 6/03).

2. Тази “функция” е съпоставена с правораздавателната, но “основната” значимост на правораздавателната функция е отнесена към “съдебната власт”, като цяло – “ВКС наред с всички останали ... съдилища”. Единствено обаче на ВКС “в съответствие с мястото, което ... заема в йерархията на съдебните органи, му е предоставено

3

правомощието да осъществява върховния съдебен надзор” (р.6/03). Освен това ВКС го осъществява “единствен” (р. 13/02) и в смисъл, че задължението за върховен съдебен надзор “не може да бъде делегирано на друг съд” (р.9/02).

3. Върховният касационен съд осъществява върховен съдебен надзор и в правораздавателната си дейност, но “преди всичко чрез своята тълкувателна дейност” (р.27/98).

4. “... чл.124 от Конституцията, овластяващ Върховния касационен съд да осъществява върховния съдебен надзор върху всички съдилища ... има предвид съдилищата, а не, че всички дела трябва да бъдат разгледани триинстанционно...” (р.27/98).

III. На основата на изложените съображения нашето становище по поставените въпроси е следното:

1. Върховният съдебен надзор е дейност, която намира израз в правораздаването, но не се изчерпва с него. Нещо повече – не правораздавателната, а тълкувателната дейност на ВКС е основен израз на върховния съдебен надзор, който той упражнява.

2. Когато ВКС правораздава, върховният съдебен надзор няма как да не бъде свързан с инстанционната компетентност, докато последната очевидно е без значение, когато ВКС произнася тълкувателни решения по реда на чл.84, ал.1, т.2 от Закона за съдебната власт. И в двата случая обаче върховният съдебен надзор се упражнява върху работата на съдилищата.

3. Ако се приеме хипотетично, че ВКС е обвързан с инстанционната си компетентност и по делата за тълкуване на закона, тогава няма кой друг съдебен орган да упражни върховния съдебен надзор по точното и еднакво прилагане на закона по дела, които ВКС не разглежда като касационна или специално овластена инстанция.

4. Върховната съдебна инстанция не се е смятала за ограничена инстанционно в тълкувателната си дейност и при действието на Конституцията от 1971 год., чийто текст за върховния съдебен надзор в чл.132, ал.1 е идентичен с текста в чл.124 от сега действащата Конституция (вж.напр.ППл.10-73; ППл 7-85; т.р. 3-85; т.р. 1-03).

ЗАМ.на ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА ВКС

Д-р Пенко Ненков

